

1. Tarjoajan ilmoittauduttava Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tarjoajarekisteriin

Kuvaohjelmia *säännöllisesti ja taloudellisessa*¹ tarkoituksessa tarjoavan on ilmoittauduttava Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tarjoajarekisteriin. Ilmoittautuminen tehdään osoitteessa kavi.fi/meku/kuvaohjelmat/tarjoajaksi-ilmoittautuminen olevalla lomakkeella.

Kuvaohjelmalakia sovelletaan, jos kuvaohjelmaa tarjotaan sellaisessa televisiotoiminnassa tai tilausohjelmajärjestelmässä, johon sovelletaan tietoyhteiskuntakaaren (7.11.2014/917) säännöksiä.

Tarjoajalta peritään vuosittain tarjoamistapaan ja -paikkaan perustuvaa valvontamaksua.

Poikkeuksen muodostaa tarjoaja, joka tarjoaa ainoastaan luokittelu- ja merkintävelvollisuudesta vapautettuja sisältöjä. Tällöin ei ilmoittautumisvelvollisuutta eikä valvontamaksun maksuvelvollisuutta ole.

Televisiotoiminnassa kuvaohjelman tarjoamisen vuosittaiset valvontamaksut ovat:

- alueellinen televisio-ohjelmisto 100 euroa;
- ulkomailta edelleen lähetettyjä televisiolähetystyksiä välittävän toimijan ohjelmistokokonaisuus² 400 euroa;
- valtakunnallinen televisio-ohjelmisto 600 euroa.

2. Suomen ulkopuolelta alkunsa saanut ohjelmisto

Ulkomailta alkunsa saavan ohjelman tarjoamista koskee ainoastaan tarjoajaksi ilmoittautumisvelvollisuus, valvontamaksun maksamisvelvollisuus sekä tiedotusvelvollisuus sekä huomautus- ja uhkasakkosäännös.

Suomen ulkopuolelta alkunsa saavia televisio-ohjelmistoja koskevassa markkinoinnissa on tiedotettava siitä, että ohjelmisto voi sisältää lapsen kehitykselle haitallisia kuvaohjelmia ja että ohjelmistoon sisältyviä ohjelmia ei ole luokiteltu ja merkitty kuvaohjelmalain mukaisesti. Tämä tiedotus on sisällytettävä myös edelleen lähetettävään ohjelmistoon, jollei se ole teknisesti mahdotonta tai aiheuta kohtuutonta vaivaa.

Ilmoituksen teksti: ”Kanavan ohjelmisto voi sisältää lapsen kehitykselle haitallisia kuvaohjelmia. Ohjelmia ei ole luokiteltu ja merkitty Suomen lain mukaisesti.”

1 Säännöllistä tarjoamista ei esimerkiksi ole kampanjaluoteisesti yhden tallenteen tarjoaminen tai lehtimyyni (joiden yhteydessä saattaa olla kuvaohjelmatalenne). Satunnaista tarjoamista koskevat kuitenkin muut lain määräykset, kuten luokittelu- ja merkintävelvollisuus ja ikärajojen noudattamisvelvollisuus.

2 Kaikki yhden toimijan ulkomailta edelleen lähettämät ohjelmistot tai tällaisia ohjelmistoja sisältävät kanavapaketit muodostavat sen ohjelmistokokonaisuuden, josta maksuvelvollisuus syntyy. (ks. HE 190/2010 27 §, yksityiskohtaiset perustelut, s. 42)

3. Ikäraajat ja merkinnät

Alle 18-vuotialle saa esittää kuvaohjelman vain jos se on luokiteltu, ellei ohjelmaa ole vapautettu luokitteluvollisuudesta. Kuvaohjelmassa tai sen yhteydessä on myös oltava merkintä ikärajasta ja sen haitallisesta sisällöstä, kun ohjelmaa tarjotaan yleisölle. Ikäraja- ja sisältömerkinnät ovat:

Sallittu
kaikenikäisille

Sallittu
yli 7-vuotiaille

Sallittu
yli 12-vuotiaille

Sallittu
yli 16-vuotiaille

Kielletty
alle 18-vuotiailta

Tillåtet för
alla åldrar

Sisältää
väkivaltaa

Sisältää
seksiä

Voi aiheuttaa
ahdistusta

Sisältää
päihteiden käyttöä

Kuvaohjelman haitallisesta sisällöstä kertovia merkintöjä on neljä. Lapsille haitallista sisältöä on väkivaltainen, seksuaalinen, ahdistusta aiheuttava tai muu näihin rinnastettava aineisto.

Televisioesityksen yhteydessä on ohjelman alussa näytettävä ikäraja ja enintään kaksi merkittävintä sisältösymbolia vähintään viiden sekunnin ajan. Muut mahdolliset haitallisuussymbolit näkyvät ikarajat.fi-ikärajatietokannassa tärkeysjärjestyksessä. Ikäraja- ja sisältömerkintä näytetään ohjelman alun lisäksi kaikkien mainoskatkojen jälkeen vähintään kolmen sekunnin ajan.

Ohjelman, jonka ikäraja on 18 vuotta, saa lähettää televisio-ohjelmistossa sellaiseen aikaan, jolloin 18 vuotta nuoremmat eivät tavallisesti katso televisiota tai televisio-ohjelmana, jonka vastaanottamiseen tarvitaan suojauksen purkulaite.

Kuvaohjelman tarjoajan on huolehdittava myös siitä, ettei kuvaohjelma, jonka ikäraja on 7, 12 tai 16 vuotta, ole tätä ikärajaa nuoremmalla lapsella katseltavana. Tällainen toimenpide on ohjelman lähettäminen televisio-ohjelmistossa sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso televisiota tai televisio-ohjelmana, jonka vastaanottamiseen tarvitaan suojauksen purkulaite.

Televisioyhtiöt ovat sopineet käytännesäännöillä kellonajoista, joiden jälkeen eri-ikäisiltä kielletyt ohjelmat voidaan lähettää. Sopimus on seuraava: ohjelman, jonka ikäraja on 16, saa esittää klo 21 jälkeen, ja ohjelman, jonka ikäraja on 18, saa esittää klo 23 jälkeen. Ohjelmien, joiden ikäraja on 12, sijoittelussa yhtiöt ottavat huomioon lasten katselutottumukset ja lastensuojelulliset seikat.

Kuvaohjelman tarjoajan on tiedotettava ikärajoista ja muista lasten suojelemista edistävistä keinoista ohjelmien tarjoamisen yhteydessä.

KAVI valvoo ikärajojen noudattamista ja tiedottamisvelvollisuuden toteuttamista. Se voi asettaa uhkasan, jos tarjoaja kehotuksesta huolimatta ei täytä laissa säädettyjä velvollisuuksiaan.

4. Kuvaohjelmien luokittelu

KAVI ylläpitää ja kehittää verkkopohjaista kuvaohjelmien luokittelujärjestelmää, mutta pääosan kuvaohjelmien luokittelusta³ tekevät KAVIn kouluttamat kuvaohjelmaluokittelijat, joiden toimintaa se myös valvoo. KAVI pitää yllä luetteloa hyväksytyistä kuvaohjelmaluokittelijoista.

Kuvaohjelmien luokittelujärjestelmän käytöstä ja kuvaohjelmien ilmoittamisesta⁴ peritään maksu, jonka opetus- ja kulttuuriministeriö määrää vuosittain asetuksella. Ks. [maksut](#).

Televisiossa esitettäviä luokiteltujen ohjelmien ennakkomainoksia eli ns. tv-spotteja ei luokitella luokittelujärjestelmässä, joten niistä ei peritä luokittelujärjestelmän käyttömaksua. Tv-spottien on kuitenkin oltava hyväksytyyn kuvaohjelmaluokittelijan luokittelemia ja niiden lähettämisessä on noudatettava vedenjakaja-aikoja. Tv-spotteja ei ilmoiteta kuvaohjelmaluetteloon, mutta KAVille on pyynnöstä toimitettava kopio televisiossa esitetystä tv-spotista, tieto tv-spotin luokittelijasta sekä ikäluokittelun perusteista.

Kuvaohjelman tarjoajan on huolehdittava siitä, että hänen tarjoamansa luokiteltu ohjelma on ilmoitettu KAVIn kuvaohjelmaluetteloon (= tietokantaan) ja merkitty asianmukaisesti ikäraja- ja sisältömerkinnällä. Ilmoitus tehdään luokittelun yhteydessä tai erikseen KAVIn kanssa sovittavalla tavalla. Jokainen kuvaohjelma rekisteröidään vain kerran.

Esimerkki. Elokuva tarjotaan ensimmäisen kerran Suomessa yleisölle elokuvateatteriesityksenä. Elokuva luokitellaan ja sen ikäraja- ja sisältömerkintätiedot rekisteröidään KAVIn kuvaohjelmätietokantaan. Muut elokuvia tarjoavat (televisio, tallennejakelu jne.) käyttävät tietokannassa olevia ikäraja- ja sisältötietoja elokuvan merkitsemiseen ohjelmaa ensiesityksen jälkeen yleisölle tarjottaessa.

5. Ilman luokittelua tarjottavat ohjelmat

5.1 Vain aikuisille tarjottavaksi tarkoitettu

Luokittelematta saa tarjota kuvaohjelmaa, joka sisältää yksiselitteisesti vain aikuisille tarkoitettua aineistoa. Yksiselitteisyys tarkoittaa sitä, että ohjelmassa olevan väkivallan, seksuaalisen tai ahdistusta aiheuttavan tai muun niihin rinnastettavan sisällön on oltava haitallista lapsille.

Yksiselitteisesti täysi-ikäiselle tarjottava luokittelematon ohjelma on merkittävä oheisella 18-merkinnällä.

Yksiselitteisesti aikuisille tarkoitettujen ohjelmien tarjoajan on kerran vuodessa, tammi-kuun loppuun mennessä, toimitettava KAVille tieto edellisenä kalenterivuonna tarjottujen alle 18-vuotiailta kiellettyjen luokittelemattomien kuvaohjelmien nimikemäärästä ja pyydetessä myös nimikekohtainen luettelo.

5.2 Sisältönsä perusteella luokittelusta vapautettu

Luokittelematta saa tarjota myös kuvaohjelman, joka

1. sisältää yksinomaan opetuksellista tai sivistyksellistä aineistoa;
2. sisältää yksinomaan musiikkia, urheilua tai toisinnoksia liikunta-, kulttuuri- tai hartaustilaisuuksista taikka muista vastaavista tilaisuuksista tai tapahtumista;

3 Kuvaohjelman katsomiseen perustuva arviointi siitä, onko kuvaohjelma omiaan vaikuttamaan haitallisesti tiettyä ikää nuoremman lapsen kehitykseen.

4 Sarjamoitoisen ohjelmakokonaisuuden kohdalla jokainen jakso luokitellaan erikseen.

3. sisältää yksinomaan askartelua, hyvinvointia, keskustelua, leikkiä, muotia, puutarhanhoitoa, rakentamista, ruuanlaittoa, sisustamista, tietokilpailuja, visailuja tai muita vastaavia kaikenikäisille tarjottavia aiheita;
4. sisältää yksinomaan tavaroiden tai palvelujen markkinointiaineistoa (lukuun ottamatta kuvaohjelmien markkinointiaineistoa);
5. sisältää yksinomaan aatteellisesta tai poliittisesta toiminnasta tiedottavaa aineistoa;
6. sisältää ajankohtaista uutisaineistoa;
7. on sisällöltään suora lähetys.

Sisältönsä perusteella luokittelusta vapautettuja ohjelmia ei merkitä ikärajalta eikä niitä ilmoiteta KAVille.

6. Vanhat ikärajäpäätökset

Valtion elokuvatarkastamon tekemä ikärajäpäätös ovat voimassa, kunnes ohjelma luokitellaan uuden lain mukaisesti. Sisältösymboleja ei voi käyttää.

KAVIn kuvaohjelmätietokannasta Ikärajat.fi voi tarkistaa, onko kuvaohjelmalla voimassaoleva ikärajäpäätös.

Ohje perustuu kuvaohjelmalakiin 710/2011, finlex.fi

Lisätietoja:

www.kavi.fi/meku, tai

mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikön päällikkö, apulaisjohtaja Leo Pekkala, sähköposti:

leo.pekkala@kavi.fi, puhelin: 0295 338 008, tai

ylitarkastaja Maarit Pietinen, sähköposti: maarit.pietinen@kavi.fi, puhelin: 0295 338 002